

Prvi nalaz bjeloglave strnadice (*Emberzia leucocephalos* Gmelin 1771) u Bosni i Hercegovini

MIRKO ŠARAC¹

Šarac, M., 2017: First record of Pine Bunting (*Emberzia leucocephalos* Gmelin 1771) in Bosnia and Herzegovina

Pine Bunting (*Emberzia leucocephalos* Gmelin 1771) was observed in Duvanjsko polje in January 2017. This is the first finding of this species in Bosnia and Herzegovina.

Key words: Pine Bunting, first data, Bosnia and Herzegovina

UVOD

Bjeloglava strnadica (*Emberzia leucocephalos* Gmelin 1771) je u Evropi zabilježena na površini većoj od 20.000 km². Veličina svjetske populacije ove vrste nije utvrđena, ali se smatra da se u Evropi nalazi manje od 5% ili 50-120 parova, što je oko 100-240 odraslih jedinki. Iako ne postoje adekvatne kvantitativne procjene, a u odsustvu pokazatelja koji bi uputili na faktor većih ugrožavanja ove vrste, smatra se da je trend svjetske populacije bjeloglave strnadice stabilan, a za trend evropske populacije stoji oznaka nepoznato (BirdLife International, 2015). Na temelju datih pokazatelja ova vrsta je označena kao najmanje zabrinjavajuća (LC).

Bjeloglava strnadica preferira rubove šuma, rijetke četinarske ili mješovite šume, usjeke šuma i požarišta. Tokom zime i migracije nalazi se na rubovima šuma, otvorenim staništima sa grmljem i drvećem, obradivim poljima, voćnjacima, baštama ili smetljištima, često blizu vode i poplavnih livada (Copete 2016). Gnijezdi se od kraja aprila do kraja jula, a većina parova gniježđenje započinje u maju. Gnijezdo, u koje polaže 4-5 jaja, gradi u vegetaciji na tlu. Tokom gniježđenja i podizanja mladih uglavnom se hrani manjim beskičmenjacima kao što su skakavci, gusjenice, muhe, pauci i puževi. Van sezone gniježđenja uglavnom se hrani sjemenkama (Hagemeijer i Blair 1997, Copete 2016).

Ova vrsta do 2017. godine nije zabilježena na Duvanjskom polju (Šarac 2016; Šarac *et al.* 2017), niti na cijelom području Bosne i Hercegovine (Kotrošan, 2008/2009).

¹ Ornitološko društvo „Naše ptice“, Semira Frašte 6, 71000 Sarajevo, naseptice@hotmail.com

METODE

Podaci obrađeni u ovom radu prikupljeni su tokom svakodnevnih posmatranja ornitofaune na području Duvanjskog polja. Prilikom posmatranja korišten je teleskop marke Ziess FL 80 uvećanja 20x75, a ptice su fotografisane aparatom marke Canon 70D sa objektivom Sigma 150-600A.

Determinacija je vršena na osnovu neposrednog posmatranja i komparacijom sa odgovarajućim priručnikom za determinaciju ptica.

REZULTATI

U sklopu svakodnevnih obilazaka farme krava „Prančioč“ 05.01.2017. godine primjećeno je da se u društvu pedesetak žutih strnadica (*Emberiza citrinella*) i desetak vrtnih (*Emberiza hortulana*) svojim posebno obojenim perjem ističu dvije ptice. Budući da su na farmi već dugi niz godina strnadice bilježene na zimovanju, a ove godine su se po prvi put pojavile ušate ševe (*Eremophila alpestris*), u prvi trenutak nije se posebna pažnja posvetila navedenim jedinkama. Ipak, urađen je veći broj fotografija kao dokazni materijal radi pregleda kod kuće. Nakon poređenja fotografija sa dostupnim Collinsonim priručnikom za determinaciju ptica, konstatirano je da se radi bjeloglavoj strnadici (*Emberiza leucocephalos*).

Slika 1. Lokalitet nalaza bjeloglave strnadice u Duvanjskom polju
Figure 1. The site of registration of Pine Bunting in Duvanjsko polje

Slike 2-3. Bjeloglava strnadica u Duvanjskom polju (Foto: Mirko Šarac)
Figures 2-3. Pine Bunting in Duvanjsko polje (Photo: Mirko Šarac)

Ptice su na spomenutom lokalitetu bile prisutne oko 100 dana. Posljednji put su fotografisane početkom aprila 2017. godine. Tokom boravka hranile su se sijenom i krupno mljevenim kukuruzom, preostalim nakon ishrane krava. Neophodno je istaći da bjeloglave strnadice nisu bile bilježene svaki dan, već su se u društvu drugih strnadica vidale samo kada bi temperatura pala ispod 5-7 °C. Također, pošto su te zime na farmi zimovale i ušate ševe, primjećeno je da kada su one prisutne na ishrani, tada nije bilo bjeloglavih strnadica.

Bjeloglava strnadica do sada nije zabilježena u Bosni i Hercegovini (Kotrošan 2008/2009). Na području susjednih zemalja, zabilježena je u Hrvatskoj (Lukač, 2007), dok nema podata o registraciji u Srbiji (Šćiban et al., 2015) i Crnoj Gori (Saveljić & Jovićević, 2015).

LITERATURA

- BirdLife International. (2015). European Red List of Birds. Office for Official Publications of the European Communities, Luxembourg.
- Copete, J. L. (2016). Pine Bunting (*Emberiza leucocephalos*). In: del Hoyo, J., Elliott, A., Sargatal, J., Christie, D.A. and de Juana, E. (eds), Handbook of the Birds of the World Alive, Lynx Edicions, Barcelona.
- Hagemeijer, E. J. M. & Blair, M. J. (1997). The EBCC atlas of European breeding birds: their distribution and abundance. T. and A. D. Poyser, London.

- Kotrošan, D. (2008/2009). Dopune i korekcije popisu ptica zabilježenih u Bosni i Hercegovini od 1888. do 2006. godine. Bilten Mreže posmatrača ptica u Bosni i Hercegovini, 4-5(4-5): 72-85.
- Lukač, G. (2007). Popis ptica Hrvatske (List of croatian birds). Natura Croatica, Vol 16, Suppl., Fauna Croatica, XXXVII: Hrvatski prirodoslovni muzej, Zagreb.
- Saveljić, D. & Jovičević, M. (2015). Popis ptica Crbe Gore sa bibliografijom. Centar za zaštitu i proučavanje ptica, Podgorica.
- Šarac, M. (2016). Nalazi rijetkih vrsta zabilježenih na području Duvanjskog i Livanjskog polja u periodu 2010. – 2016. godine. 6. Ornitofestival, knjiga sažetaka, pp:20.
- Šarac, M., Kotrošan, D. & Topić, G. (2017). Ptice. U: Baković, Najla; Bevanda, Lejla; Bonacci, Ognjen; Dilber, Stipan; Heffer, Marija; Karaman, Gordan; Kotrošan, Dražen, Lukić Bilela, Lada; Marković, Josip; Matočec, Neven; Miculinić, Kazimir; Radoš, Denis; Radoš, Marko; Rnjak, Goran; Šarac, Mirko; Trakić, Sabina; Špelić, Ivan; Šumanović, Miro; Topić, Goran; Vujević, Dario; Zjalić, Milorad. Naših prvih sedam ekspedicija - Međunarodne speleološke i znanstveno-istraživačke ekspedicije na području općine Tomislavgrad (2009.-2016.). Tomislavgrad-Zagreb: Udruga Naša baština, Zagreb.
- Šćiban, M., Rajković, D., Radišić, D., Vasić, V. & Pantović, U. (2015). Birds of Serbia – critical list of species. Institute for Nature Conservation of Vojvodina Province and Bird Protection and Study Society of Serbia, Novi Sad.

SUMMARY

Pine Bunting (*Emberiza leucocephalos*) was registered for the first time in Bosnia and Herzegovina on 05.01.2017., in the area of Duvanjsko polje ("Prančioak" farm). Two individuals were observed within a group of cca fifty Yellowhammers (*Emberiza citrinella*) and about ten Ortolan Buntings (*Emberiza hortulana*). The birds were present in the site for about 100 days. During their stay, they were feeding on leftovers of cow feed. This species has previously been recorded in Croatia, but not in Serbia and Montenegro.